

ETNON TEESIT:

Kaikki nuoret mukaan! Nollatoleranssi rasismille!

1.

Osallisuusperiaatteella
kaikki nuoret mukaan

Eri kieli-, kulttuuri- ja uskontotaustaiset suomalaiset nuoret on saatava mukaan nuorisopalveluiden suunnitteluun. Nuorisopalvelut eivät nykyisin riittävästi tavoita maahanmuuttajanuoria. Ottamalla nuoret mukaan suunnitteluun, toiminnasta tehdään kiinnostavaa kaikille nuorille. Mahdollisuus osallistua lisää vähemmistöihin kuuluvien nuorten kokemusta siitä, että he ovat tervetulleita tiloihin ja toimintaan.

2.

Vieraskieliset nuoret ja perheet
huomioitava nuorisopalveluista
tiedottamisessa

Kunnallisista nuoriso-, liikunta- ja kulttuuritoiminnan palveluista tiedottamisessa on huomioitava myös vieraskieliset nuoret ja heidän perheensä. Erikielisen materiaalin lisäksi viestinnässä tulee hyödyntää sosiaalista mediaa, paikallisia maahanmuuttaja-järjestöjä ja uskonnollisia yhdyskuntia sekä monikulttuurisen taustan omaavia nuorisotyöntekijöitä.

3.

Perheet mukaan tutustumaan

Maahanmuuttaneiden nuorten vanhempien luottamuksen rakentaminen suomalaiseen nuoriso- ja harrastustoimintaan tapahtuu kutsumalla heidät tutustumaan ja vierailemaan liikuntaseuroissa, nuorisotaloissa, tiloissa ja tapahtumissa. Vanhemmille tulee kertoa liikunnan positiivisista vaikutuksista terveydelle.

4.

Matalan kynnyksen toimintaa tarvitaan!

Maahanmuuttajanuorille tarkoitettu eriytetty vapaa-ajan toiminta sekä kaikille nuorille tarkoitettu yhteinen toiminta on yhtä tärkeää. Omaan kieli-, kulttuuri- tai uskontotaustaan

kuuluvien nuorten toiminnassa vasta maahansaapuneilla nuorilla on matala kynnyks aloittaa harrastaminen ja rohkeus osallistua kaikkien nuorten yhteiseen toimintaan kasvaa.

Nuoria on kasvatettava arvostamaan omia juuriaan ja samalla tuntemaan muita uskontoja ja kulttuureja. Vahvan identiteetin omaavat nuoret toimivat helpommin missä ryhmässä tahansa.

5.

Vähennetään harrastamisen
taloudellisia esteitä

Maksuttoman harrastustoiminnan vähäisyys on tosiasia monen liikuntalajin ja harrastustoiminnan kohdalla. Kaikille nuorille tarvitaan lisää maksuttomia ja edullisia harrastusmahdollisuuksia. Kuntien tulee huomioida maahanmuuttajajärjestöt ja uskonnolliset yhdyskunnat vapaa-ajan toiminnan järjestäjinä.

Taloudelliset esteet eivät koske pelkästään maahanmuuttajataustaisia nuoria ja heidän perheitään, mutta taloudelliset esteet osallistua koskevat erityisesti maahanmuuttajaperheitä. Lasten ja nuorten harrastusten tukeminen harkinnanvaraista toimeentulotukea käyttämällä tulee nähdä syrjäytymisen ennaltaehkäisynä.

6.

Tasa-arvoa!

Maahanmuuttaneet tytöt ja pojat
harrastamaan

Maahanmuuttajataustaisten tyttöjen kynnys osallistua nuorisotoimintaan ja liikuntaseuroihin on keskimääräistä korkeampi. Maahanmuuttajatyttöille tarkoitettuun toimintaan on enemmän tulijoita kuin toimintaan on mahdollista ottaa mukaan. Tyttöille tarvitaan lisää henkilökohtaisempaa ja pienemmässä ryhmässä tapahtuva toimintaa, kuten kaikille tytöille avointa sekä monikulttuurista tyttöjen talotoimintaa sekä vain tytöille tarkoitettuja liikuntavuoroja ja –toimintaa.

7.

Aikuisilla on vastuu puuttua! Nollatoleranssi rasismille

Maahanmuuttajanuorten osallistumista nuoriso- ja harrastustoimintaan estävät omakohtaiset rasismien kokemukset sekä pelko rasismien kohtaamisesta. Rasismien vähätteleminen tai kieltäminen johtaa tilanteeseen, jossa nuoren on vaikea tuoda kokemuksiaan esille. Rasismia ei tule nähdä nuoruuteen kuuluvana tai teini-iän jälkeen ohimenevänä ilmiönä, johon aikuisten, ohjaajien, valmentajien ei tarvitse puuttua. Jokaisen aikuisen on puututtava rasismiin.

- Rasismilla on monia ilmenemismuotoja. Nuorten kokema rasismi ei välttämättä näy samalla tavalla aikuisille
- Aikuisten tulee puuttua kaikkeen lasten ja nuorten kokemaan kiusaamiseen – onpa kyse rasismista tai ei
- Keskustelu rasismista on vaikuttavaa, kun mukana ovat myös hiljaiset sivustakatsojat
- MOD – moninaisuus, oivallus ja dialogi - koulutuksessa valmentajat, ohjaajat ja aikuiset oppivat rohkeasti puuttumaan ja keskustelemaan rasismista nuorten kanssa
- Ryhmärajoja ylittävällä toiminnalla varmistetaan, että nuorisoa koskevaan toimintaan ja keskusteluun rasismista kutsutaan laajasti kaikkia eri ryhmiin kuuluvia nuoria. Toiminta ehkäisee me-he –vastakkainasettelujen syntymistä eri ryhmien välille
- Aikuisten tulee tunnistaa omat ennakkoluulonsa ja niiden vaikutukset nuorten parissa tehtävässä työssä

*** **

Etnisten suhteiden neuvottelukunta (ETNO) on valtioneuvoston asettama asiantuntijaelin. ETNO tuo yhteen eri ministeriöiden ja alueviranomaisten, työmarkkinaosapuolten, maahanmuuttajajärjestöjen, etnisten vähemmistöjen ja poliittisten puolueiden näkemykset. Laajan asiantuntemuksensa pohjalta ETNO avustaa ministeriöitä maahanmuuttopolitiikan kehittämisessä, edistää eri väestöryhmien ja uskontokuntien välisiä suhteita ja vuorovaikutusta Suomessa sekä tiedottaa maahanmuuttoon liittyvistä aiheista.

ETNON TEESIT

NOLLATOLERANSSI NUORTEN KOHTAAMALLE RASISMILLE

JA

NUORTEN OSALLISUUDEN KASVATTAMINEN LIIKUNNAN JA HARRASTUSTEN AVULLA

1.

Osallisuusperiaate – monikulttuuristen ja maahanmuuttajanuorten ääni kuuluviin

Nuoret osallistuvat harrastus- ja nuorisotoimintaan, kun toimintamuodot ja tilat vastaavat nuorten toiveita ja kiinnostuksenkohteita. Nuoria tulee pyytää mukaan toiminnan suunnitteluun. On tärkeää panostaa siihen, että suunnitteluun kutsutaan mukaan eri kieli-, kulttuuri- ja uskontotaustaan kuuluvia nuoria. Nuorten mahdollisuus osallistua suunnitteluun edistää kokemusta siitä, että tilat ja toiminta ovat aidosti avoimia kaikille nuorille. Kunnallisten nuorisopalveluiden ohella maahanmuuttajanuoria tulee houkutella kuntien nuorisovaltuustojen ja vaikuttajaryhmien, sekä nuorten kulttuuri-, liikunta- ja muuta vapaa-ajantoimintaa järjestävien yhdistysten toimintaan.

2.

Vieraskieliset nuoret ja perheet huomioitava nuorisopalveluista tiedottamisessa

Tiedon jakaminen toiminnasta on vallankäyttöä. Kunnallisten nuoriso-, liikunta- ja kulttuuritoiminnan palveluista tiedottamisessa täytyy huomioida vieraskielisten nuorten ja perheiden selkeä tarve saada eri kielillä tai selkokielellä laadittua materiaalia. Kuntia kannustetaan maahanmuuttajanuorille ja -perheille tiedottamisessa hyödyntämään myös sosiaalista mediaa ja muita tiedonvälityskeinoja sekä käyttämään tarvittaessa kulttuuritulkkeja. Yhteistyötahoja voivat olla esimerkiksi paikalliset maahanmuuttaja- ja monikulttuurisuusjärjestöt sekä uskonnolliset yhdyskunnat ja yhteisöt, jotka toimivat valtakunnallisessa ja seitsemässä alueellisessa etnisten suhteiden neuvottelukunnassa. Nuorisotyön tulee jalkautua tiedottamisessaan tiloihin ja paikkoihin, joissa myös maahanmuuttajanuoret viettävät vapaa-aikaa.

3.

Perheet mukaan

Perheen rooli nuorten liikunnan ja muun harrastamisen tukemisessa on merkittävä. Myös maahanmuuttajaperheille on kerrottava liikunnan positiivisista vaikutuksista sekä kannustettava maahanmuuttajatyttöjä ja -poikia vapaa-ajan harrastuksiin. Vanhempien luottamuksen rakentaminen nuoriso- ja harrastustoimintaa kohtaan tapahtuu esimerkiksi kutsumalla vanhemmat mukaan vierailemaan liikuntaseuroihin, nuorisotaloihin, tiloihin ja tapahtumiin. Järjestöt ja uskonnolliset yhdyskunnat ovat tässä työssä avainasemassa. Etno neuvottelukunnan jäsenenä on järjestöjä ja uskonnollisia yhdyskuntia ja yhteisöjä, jotka ovat tehneet pitkäjänteisesti työtä luottamuksellisten suhteiden rakentamiseksi maahanmuuttajaperheisiin päin.

4.

Maahanmuuttajanuoret mukaan yhteiseen vapaa-aikaan - matalan kynnyksen toimintaa tarvitaan!

Maahanmuuttajanuorille tarkoitettu eriytetty vapaa-ajan toiminta sekä kaikille nuorille tarkoitettu yhteinen toiminta ovat yhtä tärkeitä. Nuoret haluavat harrastaa, mutta erityisesti maahantulon alkuvaiheessa kynnys harrastamisen aloittamiseen kantasuomalaisen nuorten kanssa on monesti liian korkea. Matalan kynnyksen toiminnassa nuoret voivat tutustua suomalaiseen nuoriso-, liikunta- ja kulttuuritoimintaan samaan kieli-, kulttuuri- tai uskontotaustaan kuuluvien nuorten kesken. Kun nuorilla on ollut mahdollista opetella suomalaisen harrastustoiminnan näkymättömiäkin sääntöjä sekä saada tietoa ja tutustua erilaisiin harrastusmahdollisuuksiin, on osallistuminen myös kantaväestön vapaa-ajan harrastustoimintaan helpompaa. On erittäin tärkeää, että myös vammaisille maahanmuuttajille tarjotaan mahdollisuuksia harrastaa muutoinkin kuin erityistuetuissa ryhmissä.

Omaan kieli-, kulttuuri- tai uskontotaustaan kuuluvien nuorten kesken järjestettävässä toiminnassa nuoret saavat mahdollisuuden vertaistukeen; samanlaisessa elämäntilanteessa olevien kesken jaetaan iloja ja suruja sekä saadaan tukea identiteetin rakentumiselle uudessa kotimaassa. Monipuolisen kieli- ja kulttuurituntemuksen omaavat monikulttuuriset tai maahanmuuttajataustaiset nuoriso-ohjaajat, valmentajat ja vetäjät voivat toimia luottamuksen rakentajina maahanmuuttajavanhempiin päin. Erittaustaiset ohjaajat toimivat myös esikuvina maahanmuuttajataustaisille nuorille ja tavoittavat heitä tehokkaasti toimintaan mukaan. Kuntia, järjestöjä ja seuroja on kannustettava monimuotoiseen rekrytointiin nuoriso-, kulttuuri- ja liikuntatoiminnassa.

Nuoria on kasvatettava arvostamaan omia juuriaan ja tuntemaan muita uskontoja ja kulttuureja. Vahvan identiteetin omaavat nuoret voivat elää missä ryhmässä tahansa.

5.

Harrastamisen taloudellisia esteitä on vähennettävä

Maksuttoman harrastustoiminnan vähäisyys on tosiasia monen liikuntalajin ja harrastustoiminnan kohdalla. Taloudelliset esteet eivät koske pelkästään maahanmuuttajataustaisia nuoria ja heidän perheitään, mutta esteet osallistua korostuvat heidän kohdalla. Kalliin ja kilpauralle tähtävään harrastamiseen vaihtoehtona kuntien tulee järjestää enemmän ilmaisia harrastus-, liikunta- ja vapaa-ajan mahdollisuuksia ja tiloja kaikille nuorille. Koulujen ja oppilaitosten, järjestöjen ja harrastusseurojen tarjoamia maksuttomia ja edullisia harrastusmahdollisuuksia tulee lisätä. Kuntien liikunta- ja kulttuuritoiminnan tulee huomioida tasa-arvo tilojen vuokrauksessa ja salivuorojen jakamisessa. Maahanmuuttajajärjestöt ja uskonnolliset yhdyskunnat toimivat nuorten liikunnallisen ja kulttuurisen harrastustoiminnan järjestäjinä.

Lasten ja nuorten harrastusten tukeminen harkinnanvaraista toimeentulotukea käyttämällä tulee nähdä syrjäytymisen ennaltaehkäisyä. Kuntien sosiaalitoimen viranomaisten tulee kertoa maahanmuuttajavanhemmille mahdollisuudesta hakea harkinnanvaraista sosiaalitukea.

Järjestöt ja seurakunnat järjestävät jo nyt nuorille maksutonta tai edullista harrastustoimintaa vapaaehtoistyönä, mutta avustuksia tarvitaan ammattitaitoisten ohjaajien palkkoihin, tiloihin ja lisensseihin. Kuntien ja valtioiden tulisi panostaa järjestöjen kanssa tehtävään

yhteistyöhön ja järjestöjen toteuttaman liikunnan ja harrastustoiminnan tukemiseen. Liikuntaseuroja kannustetaan kehittämään stipendi- ja apurahajärjestelmiä tukea tarvitseville lapsille ja nuorille.

6.

Tasa-arvoa! Maahanmuuttaneet tytöt ja pojat harrastamaan

Maahanmuuttajataustaisten tyttöjen kynnys osallistua nuorisotoimintaan ja liikuntaseuroihin on keskimääräistä korkeampi. Maahanmuuttajatyttöjen mukaan saaminen edellyttää enemmän henkilökohtaista ja pienemmän ryhmän kanssa tapahtuvaa toimintaan tutustumista. Opastus ja vierailukäynnit harrastuspaikkoihin ovat tuottaneet hyviä tuloksia.

On tärkeää, että nuorisotilojen ja -toiminnan suunnittelussa ja nuoriso-, liikunta- ja kulttuuripalveluiden resursoinnissa otetaan huomioon niin pojat kuin tytöt. Tarvitaan myös tytöille ja pojille tarkoitettua erillistä toimintaa. Osa kuntien nuoriso-, liikunta- ja kulttuuritoimista sekä monikulttuuriset liikuntajärjestöt ovat aktiivisesti kehittäneet eriytettyä toimintaa, kuten kaikille tytöille avointa tai monikulttuurista tyttöjen talotoimintaa ja uimavuoroja maahanmuuttajatyttöille. Tällä hetkellä maahanmuuttajatyttöille tarkoitettuun toimintaan on enemmän tulijoita kuin toimintaan on mahdollista ottaa mukaan.

7.

Nollatoleranssi rasismille – on aikuisten vastuu puuttua

Maahanmuuttajanuorten osallistumista nuoriso- ja harrastustoimintaan usein estää omakohtaisten rasismien kokemusten lisäksi pelko rasismien kohtaamisesta. Monet maahanmuuttajanuoret kokevat rasismia vapaa-ajan harrastuksissa. Rasismia voi esiintyä myös maahanmuuttajanuorten kesken. Rasismien vähätteleminen tai kieltäminen johtaa tilanteeseen, jossa nuoren on vaikea tuoda kokemuksiaan esille. Rasismia ei tule nähdä nuoruuteen kuuluvana tai teini-iän jälkeen ohimenevänä ilmiönä, johon aikuisten, ohjaajien, valmentajien ei tarvitse puuttua. Jokaisen aikuisen on puuttuttava rasismiin.

RASISMIN MONET KASVOT

”Nimittelyä vai hiljaista kiusaamista”

Rasismilla on monia ilmenemismuotoja. Nuorten kokema rasismi ei välttämättä näy samalla tavalla aikuisille ja nuorille. Aikuisten voi olla vaikeaa erottaa, onko kyse nuorten välisestä kielenkäytöstä vai rasistisesta herjaamisesta, tai milloin rasismi näkyy porukasta poisjättämisenä. Kaikkeen kiusaamiseen tulee puuttua, onpa taustalla rasismia tai ei.

Nuorten kanssa toimivien aikuisten tulee tunnistaa, hyväksyä ja tiedostaa myös omat ennakkoluulonsa ja arvioida, miten ne voivat näkyä syrjivinä toimintamalleina ja käytäntöinä. Aikuisten tehtävänä on varmistaa, että kaikki nuoret tuntevat itsensä tervetulleiksi mukaan toimintaan.

MITEN RASISMISTA TULISI KESKUSTELLA NUORTEN KANSSA?

"Olen huomannut, että aikuiset pelkäävät sanaa rasismi"

Siinä missä aikuiset haluavat keskustella suvaitsevaisuudesta ja syrjinnästä rakenteellisena ongelmana, nuoret haluavat puhua rasismista kohtaamisesta ja kokemuksista arjessa. Nuorten kanssa keskusteltaessa rasismista keskustelu toimii parhaiten silloin, kun jokainen voi osallistua keskusteluun ilman, että tekijöitä syyllistetään tai rasismia kokeneita leimataan uhreiksi. Tämä tapahtuu purkamalla tilanteita ryhmätasolla. Keskustelu rasismista on vaikuttavaa, kun mukana ovat myös ne nuoret, jotka osallistuvat tilanteisiin hiljaisina sivustakatsojina.

Kaikessa nuorten ryhmätoiminnassa tulisi ohjaajien julistaa toiminta syrjinnästä ja rasismista vapaaksi alueeksi. Ryhmäläisiä sitovista pelisäännöistä ja seuraamuksista tulee kertoa toiminnan käynnistyessä kaikille suullisesti ja tarvittaessa kerrata, esimerkiksi uusien jäsenten tullessa mukaan toimintaan.

Lisätietoja löytyy osoitteesta:

www.yhdenvertaisuus.fi/kampanjat/syrjinnasta_vapaa_alue/

"Hyväksy, tunnista ja tiedosta ennakkoluulosi"

Ohjaajille, valmentajille, erotuomareille ja nuorten parissa työskenteleville aikuisille tarvitaan lisää osaamista rasismien erilaisten muotojen tunnistamiseen sekä omien ennakkoluulojen tarkasteluun. Työkaluja rasismista keskustelemiseen tarvitaan niin ikään maahanmuuttajajärjestöissä ja osaamisen kehittämiseksi kannustetaan yhteistyöhön rasisminvastaista työtä tekevien järjestöjen kanssa. Esimerkiksi MOD – moninaisuus, oivallus ja dialogi -koulutuksessa valmentajat, ohjaajat ja aikuiset oppivat rohkeasti puuttumaan ja keskustelemaan rasismista nuorten kanssa.

AIKUISET HYVINÄ ROOLIMALLEINA – SANOTAAN EI! RASISMIN HILJAISELLE HYVÄKSYNNÄLLE

*"Miten voimme pyytää nuorilta jotain,
jota me aikuisetkaan emme pysty takaamaan?"*

Omalla toiminnallaan aikuiset toimivat esikuvina nuorille. Myös nuorten parissa työskentelevien aikuisten tulee tunnistaa omat ennakkoluulonsa ja miten ne vaikuttavat toiminnassa kulttuuri- tai uskontotauksaltaan monimuotoisten nuorten kanssa..

Nuorena koettu rasismi ja syrjintä heijastuvat aikuisuuteen. Tunne suomalaiseen yhteiskuntaan kuulumattomuudesta edesauttaa nuoren syrjäytymistä. Jos aikuiset eivät puutu nuorten rasismien kokemuksiin ja tilanteisiin välittömästi, hyväksytään rasismi hiljaisesti. Puuttumattomuus on samalla kannanotto siitä, että maahanmuuttaneet nuoret eivät ole tervetulleita tasavertaiseksi osaksi suomalaista yhteiskuntaa.

AKTIIVISEN SEKOITTAMISEN TOIMINTAOTE NUORISOTYÖSSÄ ENNALTAEHKÄISEE VASTAKKAINASETTELUJA

Etnisiin vähemmistöihin kuuluvien nuorten välinen rasismi on otettava vakavasti. Kaikessa nuorten parissa tehtävässä työssä on hyödynnettävä aktiivisen sekoittamisen toimintaotetta, kun se on tarkoituksenmukaista. Ajatuksena on, että nuorisoa koskevaan toimintaan ja sen suunnitteluun, ja mm. keskusteluihin rasismista kutsutaan laajasti kaikkia eri ryhmiin kuuluvia nuoria. Ryhmärajoja ylittävän toiminnan avulla ennaltaehkäistään me-he vastakkainasettelujen syntymistä muun muassa eri etnistä taustaa edustavien nuorten välille.

Etnisten suhteiden neuvottelukunta (ETNO) on valtioneuvoston asettama asiantuntijaelin. ETNO tuo yhteen eri ministeriöiden ja alueviranomaisten, työmarkkinaosapuolten, maahanmuuttajajärjestöjen, etnisten vähemmistöjen ja poliittisten puolueiden näkemykset. Laajan asiantuntemuksensa pohjalta ETNO avustaa ministeriöitä maahanmuuttopolitiikan kehittämisessä, edistää eri väestöryhmien ja uskontokuntien välisiä suhteita ja vuorovaikutusta Suomessa sekä tiedottaa maahanmuuttoon liittyvistä aiheista.